

«731» (Ιωάννης Μ. Μιχαλακόπουλος)

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

«731». Επτά τριάντα ένα. Ένας αμείλικτος τριψήφιος αριθμός χαραγμένος σε μαρμάρινη πλάκα στο κέντρο των Αθηνών. Τον πλαισιώνουν λέξεις βαρυφορτωμένες με Ιστορία, μπαρούτι, και αίμα: ΠΙΝΔΟΣ, ΚΟΡΥΤΣΑ, ΤΡΕΜΠΕΣΙΝΑ, ΧΕΙΜΑΡΡΑ, ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟΝ, ΚΑΛΠΑΚΙ... Την εικόνα συμπληρώνει ένα μικρό παιδάκι που με απορία και ενδιαφέρον διαβάζει τα όσα αναγράφονται πίσω από τους περήφανους εύζωνες. Είναι φθινόπωρο και η «περιρρέουσα» πρωτεύουσα είναι βασανιστικά μουντή και αμήχανη...

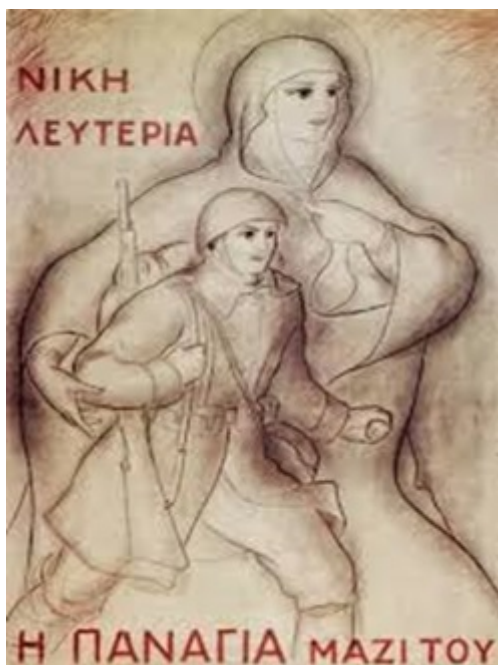
Το ύψωμα (με ...προ βομβαρδισμού υψόμετρο) 731 που βρίσκεται βόρεια της Κλεισούρας ήταν ένα από τα ισχυρότερα ερείσματα που κατέλαβε ο Ελληνικός Στρατός κατά τους χειμερινούς αγώνες που προηγήθηκαν. Ήταν το κλειδί της όλης τοποθεσίας στον κεντρικό τομέα της Αλβανίας, ένα πέρασμα ύψιστης στρατηγικής σημασίας που εάν έπεφτε θα άνοιγε το δρόμο στους Ιταλούς για την κατάκτηση της Ελλάδας.

Η κρισιμότητα της κατάστασης είχε κάνει τον Μπενίτο Μουσολίνι να βρεθεί αυτοπροσώπως (!) στην πρώτη γραμμή για να καμαρώσει τον «ανθό» των στρατευμάτων του (Λεγεώνες Μελανοχιτώνων, Μεραρχίες Μπάρι, Πούλιε, Τζούλια, Κάλιαρι, Πινερόλο, Σιένα κτλ). Σαν άλλος «Ξέρξης» -στη ναυμαχία της Σαλαμίνας το 480 π.Χ.- είχε εγκατασταθεί στο δικό του όρος «Αιγάλεω» (προκεχωρημένο παρατηρητήριο Κόμαριτ) και περίμενε να απολαύσει το θρίαμβο. Είχε υποσχεθεί άλλωστε στον Χίτλερ ότι τον Μάρτιο θα έκανε παρέλαση στην Αθήνα. Για να είναι σίγουρος για το αποτέλεσμα, ενίσχυσε με ξεκούραστες και πολλαπλάσιες δυνάμεις τις ιταλικές μονάδες και τις «εμπλούτισε» με υψηλόβαθμα στελέχη του φασιστικού κινήματος.

Οι Έλληνες στρατιώτες, σχετικά ολιγάριθμοι και εξαντλημένοι, κλήθηκαν να υπερασπιστούν το «731» την άνοιξη του 1941 κατά την πολυδιαφημισμένη «Εαρινή Επίθεση» ("Primavera") των Ιταλών. Στην «τιτανομαχία» που διεξήχθη πολέμησαν οι άνδρες του Δυτικοθεσσαλικού 5ου Συντάγματος της Ι Μεραρχίας οι οποίοι κατάγονταν κυρίως από τις περιοχές της Καρδίτσας και των Τρικάλων.

Η αρχή της επίθεσης γίνεται νωρίς το πρωί της 9ης Μαρτίου 1941 με δράση όλμων, βαρέος πυροβολικού και ανηλεή αεροπορικό βομβαρδισμό. Για τις επόμενες ημέρες το επιχειρησιακό σκηνικό επαναλαμβάνεται με ιλιγγιώδη ένταση. Προηγούνται σφοδροί κανονιοβολισμοί όπου εκατοντάδες στόμια πυρός ξερνάνε χιλιάδες βλήματα πολλών διαμετρημάτων οργώνοντας τα ορύγματα των αμυνομένων. Έπεται σύγκρουση πεζοπόρων τμημάτων με χρήση πολυβόλων, ατομικών τυφεκίων και χειροβομβίδων. Τέλος, το λόγο έχει η αρχέγονη, η λυσσαλέα μάχη σώμα με σώμα και το παγερό σύρσιμο της ξιφολόγχης. Και πάλι από την αρχή. Επίγεια κόλαση! Προπαρασκευή πυροβολικού. Επίθεση πεζικού, πυρά ανασχέσεως, αντεπίθεση και αναδίπλωση. Κατάληψη και ανακατάληψη στρατηγικών σημείων. Καταστροφή και αποκατάσταση των γραμμών επικοινωνίας και εφοδιασμού. Αιχμαλωσία. Ανάκριση. Συλλογή και αξιολόγηση πληροφοριών. Περιποίηση τραυματιών κάτω από τις πλέον αντίξοες συνθήκες. Η αντοχή του «εφτάψυχου» ελληνικού στρατού αιφνιδιάζει τους Ιταλούς και η πολεμική ιαχή

ακολουθεί κατά τις υποχωρήσεις τους.

Ο λογοτέχνης, ακαδημαϊκός και πολεμιστής του

1940 Άγγελος Τερζάκης, γράφει: «Ξημερώνει η 10η Μαρτίου 1941, ημέρα Δευτέρα, και το πυροβολικό του Καβαλλέρο ξαναρχίζει. Ξαναρχίζει από την Τρεμπεσίνα, με πείσμα διπλό, γιατί η πρώτη μέρα χάθηκε κι αυτό είναι άσχημο για μίαν επίθεση, που πρέπει να το πετύχει στις πρώτες ώρες της. Το κανονίδι τώρα απλώνεται ανατολικά, στο 731. Είναι τέτοιο που μόνο με τους θρυλικούς βομβαρδισμούς του Βερντέν, στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, μπορεί να παραβληθεί. Τ' ακούει και ζαρώνει περίτρομη η ψυχή του ανθρώπου [...] Στις 6 τ' απόγεμα οι Ιταλοί άνοιγαν μεγάλη φωτιά κατά του 731. Χίμηξαν ύστερα με ταυτόχρονη προσπάθεια να το υπερκεράσουν από τη δημοσιά, ενώ έπιαναν και να βομβαρδίζουν την Τρεμπεσίνα. Είταν η έβδομη επίθεσή τους για το 731. Το ύψωμα έμπαινε πια, ζωσμένο με φλόγες στο θρύλο».

Η ιταλική «Primavera» απέτυχε παταγωδώς στο σύνολόν της. Δώδεκα «νωπές» εχθρικές μεραρχίες με άφθονα εφόδια είχαν ριχτεί σε έξι καταπονημένες ελληνικές και δεν πήραν ούτε σπιθαμή εδάφους. Η «Εαρινή Επίθεση» ανεκόπη με τη λόγχη του ελληνικού πεζικού, συνετρίβη από τις καλοζυγισμένες οβίδες του πυροβολικού μας. Μα, πάνω από όλα, προσέκρουσε πάνω στην αδάμαστη ψυχή του Έλληνα στρατιώτη ο οποίος είχε πλέον παντού σε όλο το Μέτωπο το ίδιο υπέρλογο βίωμα, το ίδιο όραμα... *«έβλεπε τις νύχτες μια γυναίκεια μορφή να προβαδίζει, ψηλόλιγνη, αλαφροπερπάτητη, με την καλύπτρα της αναριγμένη απ' το κεφάλι στους ώμους. Την αναγνώριζε, την ήξερε από πάντα, του την είχανε τραγουδήσει σαν είτανε μωρό κι ονειρευότανε στην κούνια. Είταν η μάνα η μεγαλόψυχη στον πόνο και στη δόξα, η λαβωμένη της Τήνου, η Υπέρμαχος Στρατηγός».*

Έτσι, ο Ντούτσε επέστρεψε ταπεινωμένος στην πρωτεύουσά του, τη Ρώμη. Το

ύψωμα 731 έγινε σύμβολο της αυταπάρνησης και του ηρωικού «μέχρις εσχάτων» αμύνεσθαι. Το όνομά του χαραχτηκε με το ανεξίτηλο κοπίδι της Ιστορίας στις καρδιές μας και γράφτηκε στο μαρμαρένιο αλώνι (μνημείο) του Άγνωστου Στρατιώτη: «731».

Πηγές:

- ΓΕΣ, ΔΙΣ, «Ο Ελληνοϊταλικός πόλεμος. Χειμερινά Επιχειρήσεις - Ιταλική Επίθεση Μαρτίου»
- Άγγελος Τερζάκης, «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΟΠΟΙΪΑ 1940-1941», ΓΕΣ, Έκδοση 2η, 1990
- Περιοδικό «ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΑΙ», τεύχος Οκτωβρίου - Νοεμβρίου - Δεκεμβρίου 2015